

Kanconijer (izbor)

Francesco Petrarca

Za života gospoje Laure

(Nitko ne zna sa sigurnošću je li Laura stvarno postojala ili je bila pjesnikova velika ljubav iz mašte. U pjesmama nije važno je li ona stvarna osoba. Važno je što ona znači Petrarci. Ona je za njega simbol ljepote, dobrote i savršene ljubavi.)

Priča počinje jednoga proljetnog dana.

Petrarca ulazi u crkvu. Ondje prvi put ugleda Lauru.

Čim ju je vidio, osjetio je da se njegov život promijenio. Nije mogao prestati gledati u nju. Bila je vrlo lijepa, mirna i dostojanstvena. Njezina kosa sjajila se na suncu, lice joj je bilo nježno, a pogled blag.

Od toga trenutka Petrarca je znao da će je zauvijek voljeti.

Ali odmah je shvatio i nešto drugo.

Laura nije njegova.

Ona ima svoj život i nikada neće biti njegova žena.

Zbog toga njegova ljubav od samoga početka postaje tužna.

Petrarca često razmišlja o tome zašto se baš njemu dogodila takva ljubav.

Pita se zašto je njegovo srce odabralo ženu koju ne može imati.

Ponekad misli da ga je pogodila Amorova strijela.

Amor je u starim rimskim pričama bog ljubavi. Ljudi su vjerovali da Amor svojim strijelama može učiniti da se netko zaljubi.

Petrarca zato govori kao da nije sam izabrao ljubav. Ima osjećaj da je ljubav izabrala njega.

Time želi pokazati da čovjek ne može uvijek upravljati svojim osjećajima.

Nekada se zaljubimo, a da to uopće nismo planirali.

Što više vremena prolazi, Petrarca sve više razmišlja o Lauri.

Kad se probudi, misli na nju.

Kad šeta prirodom, misli na nju.

Kad piše pjesme, piše o njoj.

Čak i kada je nema pokraj njega, osjeća kao da je stalno uz njega.

Laura postaje dio svakoga njegova dana.

Zbog toga mu je istodobno lijepo i teško.

Lijepo je zato što voli.

Teško je zato što njegova ljubav nije uzvraćena.

U mnogim pjesmama Petrarca opisuje Laurinu ljepotu.

Ne govori samo da je lijepa.

Opisuje njezinu kosu kao zlatnu.

Njezine oči uspoređuje sa zvijezdama.

Njezin glas uspoređuje s nježnom glazbom.

Njezin osmijeh uspoređuje sa suncem.

To ne znači da Laura stvarno izgleda kao zvijezda ili sunce.

Petrarca tako želi pokazati koliko mu je posebna.

Za njega je ona najljepša žena na svijetu.

Petrarca često odlazi u prirodu.

Šeta šumama.

Sjedi pokraj rijeka.

Penje se na brežuljke.

Promatra nebo.

Ali gdje god dođe, vidi samo Lauru.

Ako ugleda lijep cvijet, podsjeti ga na nju.

Ako puhne lagani vjetar, pomisli na njezinu kosu.

Ako čuje pjev ptica, sjeti se njezina glasa.

Priroda mu više nije samo priroda.

Sve što vidi podsjeća ga na ljubav.

Zbog toga priroda u njegovim pjesmama nije samo mjesto radnje.

Ona pokazuje njegove osjećaje.

Kad je Petrarca sretan, priroda je lijepa.

Kad je tužan, i priroda izgleda tužno.

Ponekad Petrarca razgovara sam sa sobom.

Kaže da bi bilo lakše kada bi prestao voljeti.

Ali odmah shvati da to ne može.

Srce želi jedno.

Razum govori drugo.

Razum kaže:

"Zaboravi Lauru."

Srce odgovara:

"Ne mogu."

To je jedan od najvažnijih dijelova cijelog Kanconijera.

Petrarca pokazuje da se čovjek često bori sam sa sobom.

Jedan dio nas želi biti razuman.

Drugi dio sluša osjećaje.

Zbog toga je pjesnik često nesretan.

Ne zna što je ispravno.

Zna samo da voli.

Petrarca nikada ne mrzi Lauru.

Nikada ne govori da je ona kriva.

Ne ljuti se na nju.

Naprotiv.

Uvijek je poštuje.

Gleda je kao dobru, poštenu i plemenitu osobu.

To pokazuje da njegova ljubav nije sebična.

On ne želi da Laura pati.

Želi samo da bude sretna, čak i ako nije s njim.

Zbog toga njegova ljubav izgleda vrlo čista i iskrena.

Kako godine prolaze, Petrarca shvaća da ga je ljubav promijenila.

Postao je osjetljiviji.

Više razmišlja o životu.

Počinje pisati sve više pjesama.

Bol zbog ljubavi pretvara u književnost.

Zbog toga nastaje Kanconijer.

Da nije upoznao Lauru, možda nikada ne bi napisao svoje najljepše pjesme.

Ljubav ga je učinila tužnim.

Ali ga je učinila i velikim pjesnikom.

Nakon smrti gospoje Laure

Prolazile su godine, ali Petrarcini osjećaji nisu se promijenili.

I dalje je volio Lauru jednako snažno kao i onoga dana kada ju je prvi put ugledao.

Svaki njezin pogled bio mu je važan.

Svaki njezin osmijeh dugo je pamtio.

Ako bi ga pozdravila ili mu rekla nekoliko riječi, bio bi sretan cijeli dan.

Ali takvi su trenuci bili rijetki.

Najčešće je Laura bila daleko od njega.

Zbog toga je Petrarca mnogo vremena provodio sam.

Šetao je prirodom i razmišljao o svome životu.

Često je osjećao da je usamljen.

Nije bio usamljen zato što nije imao ljude oko sebe.

Bio je usamljen zato što nije mogao biti s osobom koju voli.

To je velika razlika.

Čovjek može biti među mnogo ljudi, a ipak biti usamljen.

Petrarca počinje razmišljati i o prolaznosti života.

Primjećuje da ljudi stare.

Cvijeće procvjeta, ali nakon nekog vremena uvene.

Lišće u proljeće postane zeleno, a u jesen padne s drveta.

Sunce svaki dan izlazi i zalazi.

Sve na svijetu ima svoj početak i kraj.

Pjesnik tada shvaća da ni ljudska ljepota ne traje zauvijek.

Laura je sada mlada i lijepa.

Ali jednoga će dana i ona ostarjeti.

Time Petrarca želi pokazati da je život kratak.

Zbog toga treba cijeniti svaki lijep trenutak.

U mnogim pjesmama Petrarca razgovara s prirodom.

Obraća se vjetru.

Obraća se rijekama.

Obraća se planinama.

Pita ih jesu li vidjeli Lauru.

Naravno, priroda mu ne može odgovoriti.

Ali pjesnik tako pokazuje koliko mu nedostaje.

Kada je čovjek jako tužan, ponekad ima osjećaj da razgovara sa svime oko sebe.

Jednoga dana događa se nešto vrlo tužno.

Laura umire.

U vrijeme kada je živio Petrarca Europom se proširila velika bolest – kuga.

Mnogi su ljudi umrli.

Među njima bila je i Laura.

Za Petrarca je to bio najveći gubitak u životu.

Njegova velika ljubav zauvijek je nestala.

Više je nikada neće vidjeti.

Više nikada neće čuti njezin glas.

Više nikada neće susresti njezin pogled.

To je trenutak koji potpuno mijenja cijeli Kanconijer.

Prije Laurine smrti Petrarca je patio zato što je nije mogao imati.

Nakon njezine smrti pati zato što je više nema.

To su dvije različite tuge.

Prije je imao nadu da će je možda jednom vidjeti.

Sada ni te nade više nema.

Ostala su samo sjećanja.

Nakon Laurine smrti Petrarca često razmišlja o nebu.

Vjeruje da je Laura sada kod Boga.

Zamišlja je kao čistu i sretnu dušu.

Više ne govori samo o njezinoj vanjskoj ljepoti.

Sada govori i o njezinoj dobroti.

Za njega Laura postaje gotovo anđeosko biće.

To ne znači da je Laura stvarno anđeo.

To znači da je Petrarca vidi kao savršenu osobu.

Pjesnik često zatvara oči i prisjeća se prošlosti.

Sjeća se dana kada ju je prvi put ugledao.

Sjeća se njezina osmijeha.

Sjeća se njezina glasa.

Sjeća se svakoga susreta.

Ta sjećanja istodobno ga vesele i rastužuju.

Vesele ga jer je imao priliku upoznati Lauru.

Rastužuju ga jer zna da se ti trenuci više nikada neće vratiti.

S vremenom Petrarca počinje drugačije gledati na ljubav.

Na početku zbirke najvažnija mu je bila Laurina ljepota.

Kasnije shvaća da prava ljubav nije samo divljenje nečijem izgledu.

Prava ljubav znači željeti dobro drugoj osobi.

Čak i kada ta osoba više nije s nama.

Zbog toga njegova ljubav postaje mirnija.

Više nema toliko nemira kao na početku.

I dalje osjeća veliku tugu.

Ali uz tugu dolazi i zahvalnost.

Zahvalan je što je uopće imao priliku voljeti.

Pred kraj zbirke Petrarca sve više razmišlja o Bogu.

Shvaća da čovjek ne može zauvijek živjeti na Zemlji.

Svi ljudi jednoga dana umru.

Zato počinje tražiti mir u vjeri.

Moli Boga da mu pomogne prihvatiti gubitak Laure.

Ne traži da zaboravi ljubav.

Traži snagu da nastavi živjeti.

Time pjesnik pokazuje da čovjek, nakon velikih gubitaka, može pronaći novu nadu.

Na kraju Kanconijera Petrarca više nije isti čovjek kao na početku.

Na početku je bio mladić koji je mislio samo na ljubav.

Na kraju je postao zreo čovjek.

Naučio je da ljubav može donijeti veliku sreću.

Ali može donijeti i veliku bol.

Ipak, unatoč boli, smatra da je vrijedilo voljeti.

Jer ljubav čovjeka mijenja.

Čini ga boljim, osjećajnijim i mudrijim.

To je glavna poruka cijelog djela.

ANALIZA

Na kraju zbirke Petrarca se često vraća svojim uspomenama. Prisjeća se cijeloga života i razmišlja koliko ga je ljubav promijenila. Shvaća da je Laura bila mnogo više od žene u koju se zaljubio. Ona ga je naučila što znači voljeti, patiti, čekati i nadati se. Zbog nje je postao bolji čovjek i bolji pjesnik. Da nije upoznao Lauru, možda nikada ne bi napisao svoje najljepše pjesme. Zato, iako je njegova ljubav bila nesretna, Petrarca ne govori da žali što je volio. Naprotiv. Smatra da je ljubav njegov život učinila bogatijim.

U pjesmama se često pojavljuju **oči**. Petrarca mnogo piše o Laurinim očima. Za njega oči nisu samo dio lica. One **pokazuju čovjekove osjećaje**. Kada Laura pogleda Petrarca, njemu se čini kao da je cijeli svijet postao ljepši. Zbog toga često govori upravo o njezinim očima. Time želi pokazati koliko jedan pogled može značiti osobi koja voli.

Vrlo često spominje i **srce**. Srce u njegovim pjesmama nije samo dio tijela. Srce **predstavlja osjećaje**. Kad kaže da ga boli srce, ne misli da je bolestan. Misli da je **tužan**. Kad kaže da je srce zarobljeno ljubavlju, želi reći da **ne može prestati voljeti**. Na taj način Petrarca pokazuje kako osjećaji mogu biti jači od razuma.

Često spominje i **sunce**. Sunce predstavlja **svjetlost, toplinu i život**. Kad govori o Lauri, često uspoređuje njezinu ljepotu sa suncem. Time želi pokazati da ona njegov život čini sretnijim. Kao što sunce osvjetljava svijet, tako Laura osvjetljava njegov život.

U pjesmama se često pojavljuje **vjetar**. Petrarca ponekad **govori vjetru da odnese njegove misli Lauri**. Naravno, vjetar to ne može učiniti. Ali pjesnik **tako pokazuje koliko želi da Laura zna što osjeća**. To je način da izrazi svoju **čežnju**. Čežnja znači da **jako želimo nekoga ili nešto što nam nedostaje**.

Veliku važnost ima i **priroda**. Petrarca ne opisuje prirodu samo zato što je lijepa. Kad je **sretan**, opisuje sunce, cvijeće, zelena stabla i ptice. Kad je **tužan**, govori o jeseni, kiši, oblacima i samoći. **Priroda pokazuje njegove osjećaje**. Zato priroda u Kanconijeru nije samo mjesto gdje se nešto događa. Ona govori ono što Petrarca osjeća.

Još jedan važan simbol je **Amor**. Amor je **bog ljubavi iz starih rimskih priča**. Petrarca često govori da ga je Amor pogodio svojom strijelom. Time želi reći da se **nije planirao zaljubiti**. **Ljubav je došla iznenada**. Zbog toga često govori da ne može pobjeći od svojih osjećaja.

Na početku zbirke Petrarca misli da će ga ljubav **učiniti potpuno sretnim**. Kasnije shvaća da **ljubav može biti i lijepa i bolna**. Može donijeti radost. Ali može donijeti i tugu. Čovjek često ne može birati kako će završiti njegova ljubavna priča. Može samo birati kako će živjeti s tim osjećajima.

Nakon Laurine smrti Petrarca više ne traži sreću samo na Zemlji. **Sve više vjeruje da će se ljudi ponovno susresti kod Boga**. Zbog toga njegove posljednje pjesme nisu pune očaja. One su mirnije. U njima ima tuge. Ali ima i nade. Nada mu pomaže nastaviti živjeti.

Na kraju Kanconijera Petrarca prihvaća svoj život. **Prihvaća da nije mogao biti s Laurom. Prihvaća da je ona umrla**. Ali ne zaboravlja ljubav. Ona ostaje dio njega zauvijek.

Što nam Petrarca želi poručiti?

Petrarca želi pokazati da prava ljubav nije samo sreća. Ponekad prava ljubav znači čekati. Ponekad znači patiti. Ponekad znači nekoga voljeti i kada znaš da nikada neće biti tvoj. On pokazuje da čovjek zbog ljubavi može postati bolja osoba. Ljubav može naučiti čovjeka strpljenju, dobroti i razumijevanju drugih ljudi.

Zašto je Kanconijer važan?

Kanconijer je jedna od najpoznatijih zbirki ljubavne poezije na svijetu. Petrarca je prvi tako detaljno opisivao svoje osjećaje. Nije pisao samo o tome što se dogodilo. Pisao je o tome što osjeća. Zbog toga se mnogi ljudi i danas mogu pronaći u njegovim pjesmama. Gotovo svatko je barem jednom bio zaljubljen, nekoga izgubio ili za nekim čeznuo. Zato su Petrarcine pjesme i danas razumljive. One govore o osjećajima koje ljudi imaju bez obzira na vrijeme u kojem žive.

TUMAČ RIJEČI

Kanconijer – zbirka pjesama

zbirka – više pjesama ili priča u jednoj knjizi

simbol – nešto što predstavlja neku ideju ili osjećaj

dostojanstvena – mirna, ozbiljna i ponaša se s poštovanjem

blag – nježan i miran

Amor – bog ljubavi u starim rimskim pričama

osjećaji – ono što čovjek osjeća u sebi (ljubav, tuga, sreća...)

uzvrćena ljubav – kada dvije osobe vole jedna drugu

uspoređivati – pokazivati da su dvije stvari slične

brežuljak – malo brdo

radnja – ono što se događa u djelu

razum – dio čovjeka koji razmišlja i donosi odluke

plemenit – dobar, pošten i spreman pomoći drugima

sebičan – misli samo na sebe

iskren – govori istinu i ne skriva svoje osjećaje

književnost – knjige, pjesme i priče koje pišu pisci

usamljen – osjeća da nema nikoga uz sebe

prolaznost – sve traje neko vrijeme i jednom završava

uvenuti – osušiti se i izgubiti svježinu

cijeniti – znati da je nešto vrijedno

kuga – teška zarazna bolest od koje je nekada umrlo mnogo ljudi

gubitak – kada izgubimo nekoga ili nešto važno

sjećanje – ono čega se prisjećamo iz prošlosti

anđeosko biće – osoba koja je vrlo dobra i čista poput anđela

divljenje – osjećaj kada nekoga jako poštujemo ili mislimo da je poseban

zahvalnost – osjećaj kada smo nekome ili nečemu zahvalni

vjera – vjerovanje u Boga

prihvatiti – pomiriti se s nečim što se dogodilo

nada – vjerovanje da će biti bolje

zreo čovjek – osoba koja razmišlja ozbiljno i odgovorno

mudriji – ima više životnog iskustva i bolje razumije stvari

uspomena – lijepo ili važno sjećanje

promišljati – dugo i pažljivo razmišljati

zarobljeno srce – srce koje ne može prestati voljeti (preneseno značenje)

čežnja – jaka želja da budemo s nekim tko nam nedostaje

preneseno značenje – riječi koje ne znače doslovno ono što piše

ocrtavati – opisivati ili pokazivati

očaj – vrlo velika tuga i osjećaj da nema izlaza

strpljenje – sposobnost da mirno čekamo

razumijevanje – sposobnost da shvatimo druge ljude

poezija – pjesništvo, pjesme

pjesnik – osoba koja piše pjesme

čežnuti – jako željeti nekoga ili nešto što nemamo

nadahnuće – ono što potakne čovjeka da stvara ili piše

savršen – bez mana, najbolji mogući

poštovati – cijeniti nekoga i odnositi se prema njemu s uvažavanjem